

dersdeo

öğrenmenin en kolay yolu ol!

Türkçe

CÜMLEDE ANLAM

Anlam İlişkisi

I) Neden – Sonuç İlişkisi

İki yargının birbirine neden – sonuçla bağlanmasıdır. Durum kesin gerçekleşmiştir.

- dolayı, için, ötürü, - den, çünkü

Çok yemek yediği için karnı ağrımış.

I. Yargı (Neden) II. Yargı (Sonuç)

Bugün işe gitmeyeceğim çünkü hastayım.
(Sonuç) (Neden)

- Okurlarına ve anadiline saygıdan, eserlerinde dili doğru ve güzel kullanmaya özen gösteriyor.
- Ülkemizde sinemaya pek yatırım yapılmıyor. Bu yüzden yerli filmlerde istenen kaliteye ulaşılamıyor.
- Derse geç kadığı için sınıfa alınmadı.
neden sonuç
- Buraları daha önce görmediğinden etrafa tuhaf tuhaf bakıyordu.
neden sonuç

ÖRNEK

(I) Çok işimiz olduğunda ve zaman darlığı yaşadığımızda “Başımı kaşıyacak vaktim yok!” deriz. (II) Oysa bazı insanlar ne kadar yoğun olurlarsa olsun gün boyunca başını kaşıymaktan kendini alamaz. (III) Bir konuya odaklanmaya çalışırken durmadan başını kaşımak, saç derisiyle oynamak, dudaklarını ısırma, tırnaklarını kemirmek bir alışkanlık haline gelebilir. (IV) Genellikle sahibinden başkasına pek zarar vermediğinden dikkate alınmayan bu tür alışkanlıklar; tekrar edildiği ve fiziksel, psikolojik sorunlar oluşturduğunda hastalığa dönüşebilir. (V) Konuya ilişkin çok fazla araştırma bulunmamakla birlikte özellikle ikizler üzerinde gerçekleştirilen çalışmalar, bu hastalıkta kalıtımın % 40 oranında etkili olduğunu ortaya koymaktadır. (VI) Sorunun bilinirliğinin artması ve çözüm arayışlarının geliştirilmesi için yeni araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerin hangisinde neden-sonuç ilişkisi vardır?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

KPSS 2013

2) Amaç – Sonuç İlişkisi

Durum henüz gerçekleşmemiştir.

- - mak için, -mak üzere, ...diye

Bir eylemin hangi amaçla yapıldığını anlatır.

Bugün seni görmek için geldim.

→ amacıyla

Gönlümce yazmak üzere odama çekiliyorum.

→ amacıyla

- Öykülerini kitap halinde yayımlamak için gece gündüz çalışıyor.
→ amacıyla
- Yazdıklarını sıradan okurların bile anlayabilmesi için mecazlı söyleyişlerden, süsten, abartıdan özellikle kaçınıyor. (Durum henüz gerçekleşmemiştir.)
→ amacıyla

3) Koşul – Sonuç İlişkisi

Eylemin neye bağlı olduğunu anlatır.

❖ -dıkça, -dikçe, -sa, -se, ise, -ınca, -ince,

- Güldükçe gözleri parlıyor.

→ koşula bağlı

- Ödüllendirildiği takdirde sanatçının verimi artar.
→ koşula bağlı
- Masallar güzel ve etkili anlatılırsa çocuklara yarar sağlar. (anlatıldığında)
→ koşula bağlı

- Bütün derslerini geçerse okulu bitecek.
koşul sonuç
- Seni gördükçe eski günler geliyor aklıma.
koşul sonuç
- Dışarıya çıkmana izin veriyorum, ancak önce ödevlerini yapacaksın.
sonuç koşul

NOT: Soruda ‘anlam ilişkisi yönünden farklı bir cümledir?’ diyorsa ya neden, ya amaç ya da koşul cümlesi kastedilmiştir.

4) Gerekçesi Verilmiş Yargılar

(Çünkü)

Durum olay + Olayın Yapılma Gerekçesi
çünkü

- Bütün neden – sonuç cümleleri aynı zamanda gerekçeli yargılardır.

- Günlük gazeteleri atmıyor, biriktiriyor. Yazmayı düşündüğü romanda bunlar işe yarayacak.

Çünkü

- Bu tür şiirleri belleğinde tutabiliyor. Onlarda kendinden çok şey buluyor.

Çünkü

ÖRNEK

(I) Her sabah sokağa çıktığımda “İstanbul’da yaşadığım için ne kadar şanslıyım!” diyorum. (II) Belki her gün pek çok sorunla yüz yüze geldiğiniz için bana karşı çıkacaksınız. (III) Ama beni, okumak kadar besleyen, benim için başlı başına bir kitaplık değeri taşıyan kenttir İstanbul. (IV) Ancak bir yandan da içim acıyor İstanbul için. (V) Çözölemeyen ve çözölemeyecek gibi görönen sorunları yüzönden değil bu. (VI) Eşine az rastlanır güzelliğe, ruha sahip yüzlerce yıllık bu kentin yakın tarihini ortaya koyan ‘özelliqli’ sokakları birer birer yok olduğu için...

Bu parçada, I. cümlede öne sürölen düşünce­nin gerekçesi, numaralandırılmış cümlelerin hangisinde belirtilmiştir?

- A) II. B) III. C) IV. D) V. E) VI.

KPSS 2012

5) Karşılaştırma Anlamı

İki varlık, iki kavram ya da iki durumun çeşitli yönlerden ele alındığı cümlelerdir. Karşılaştırma cümlelerinde karşılaştırılan varlıkların benzerlikleri veya farklılıkları vurgulanabilir. Karşılaştırma ilgisi genelde 'en, daha, pek, oldukça, oysa, ise, çok...' gibi sözcüklerle sağlanır.

- Ayşe de çalışkandır.
- Yazarın en çok okunan romanı budur.
- Burası daha sıcak değil mi?
- Kurtuluş Savaşı, zaferlerin en büyüğüdür.
- Yazarın, yayımlanan son eseri daha çok beğenilmişti.
- Bugünkü durumum, öncekine göre oldukça iyiydi.

6) Üslupla İlgili Yargılar (Biçem)

Sanatçının anlatım özelliğidir. Dili kullanımı, sözcük seçimi, sade, süslü, yavan gibi anlatım özellikleri vardır.

- Üslup → Yazar nasıl anlatmış?

- İç konuşmalar, her biri hayatımızdan alınmış hissini veren cümleler eseri bir çırpıda okutuyor.
- Şiirlerinde sözcüklere yüklediği yeni anlamlar, özgün buluşlar, doğallık şairimizi öne çıkarıyor.
- Yazar, eserlerinin çoğunda yalın ve akıcı bir söyleyişi benimsemiştir.
- Şiirlerinde süslü, söz oyunlarına ve sanatlara yönelik bir dil yerine günlük konuşma dilini seçmiştir.
- Yoğun bir anlatımla yazdığı son eseri epey ilgi gördü.

İçerikle İlgili Yargılar

Yapıtta ele alınan duygu ve düşünce anlatılır. Yani bir sanat eserinin konusudur.

- Yazar neyi anlatmıştır?
- Bu romanda, yıllar yılı yüzüstü bırakılmış olan köylü ile aydın arasındaki uçurum gösterilmek istenmiş.
- Şiirlerinde yalnızlığını, güçsüzlüğünü dile getiriyor.
- Romanlarında kendi duygularından çok, içinde yaşadığı toplumun acılarını ve sevinçlerini anlatmıştır.
- Son yapıtında, genç bir kızın yaşadığı sınav stresini yansıtmıştır.

Olumlu Eleştiri:

Beğenme, takdir etme

- Yazar, sıradan anlattığı öykülerde bile özgünlüğü hissettirebiliyor. (Olumlu)
- Roman, bir dönemin toplumsal özelliklerini, insan ilişkilerini sıcak bir anlatımla gözler önüne seriyor.
- Gereksiz betimlemelerden kaçınan, yoğun ve özgün bir anlatımı vardı. (Olumlu eleştiri → Bu aynı zamanda 'beğenme' cümlesidir.)

Olumsuz Eleştiri:

Beęenmeme, memnun olmama durumudur.

- Dilindeki samimiyetsizlik çok belli oluyor.
- řair, farklı olma kaygısıyla olsa gerek, bu řiirlerde sık sık anlamsızlıęa dūřmūř.
- Yazar, ykülerinde kahramanlarını tek yönlü ele alarak inandırıcılıktan uzaklaşmış.
- Devrimizdeki sanatçılar özellikle bu konuda gerekli özeni göstermiyorlar.
- Öykülerin anlatımında bir tekdüzelik, bir sıradanlık vardı.

Kanıtlanabilirlik Açısından Yargılar

I) Öznel Yargılar (Nitel)

Öznel cümleler kişiden kişiye değişebilen, yorum içeren, kişisel ve kanıtlanamayan görüşler içeren yargılardır.

- Köyde yaşayan insanlar daha mutludur. (Kişiye göre değişir.)
- Öykülerinde her kahramanda ilginç ve çarpıcı özellikler görüyoruz.
- Yazar bu eserinde oldukça başarılı betimlemeler yapmış.

2) Nesnel Yargılar (Nicel)

Nesnel cümleler herkese göre aynı, kişisel görüş ve yorum içermeyen, kanıtlanabilir yargılardır.

- İki kilo balık aldım.
- Roman, baştan sona karşılıklı mektuplarla süren on bir bölümden oluşmuş.
- İttihat ve Terakki Döneminin İstanbul'unu, bazı siyasal olaylarını bu romanına temel almış.
- Yazar, son eserini üç ana bölüm üzerine kurmuş.

Öznel ve nesnel soruları genelde,

- Kanıtlanabilirlik,
- Kişisel görüş içerme,
- Öznellik,
- Yorum içerme,
- Değerlendirme,
- Nesnellik,

diye sorulmaktadır.

Doğrudan Anlatım:

Herhangi bir konuda kişinin kendi düşüncelerinin aktarıldığı cümlelerdir.

- Mevlana: “Ne kadar bilersen bil, söylediklerin karşıdakinin anlayacağı kadardır.” diyor.
- Arkadaşım bana, bu film gerçekten çok güzel, dedi.
- Önümüzdeki maçlarda daha iyi bir oyun sergileyeceğiz, dedi.
- “Hiç kimseye sormadan oraya gitmeye karar verdim.” dedi.

Dolaylı Anlatım:

Bir kimsenin bir konu hakkındaki düşüncelerini, söylediği gibi aktarmayan cümlelerdir. Söyleyen kişi kendi yorumunu katar.

..... söyledi
..... belirtti
..... ifade etti
..... vurguladı
..... anlattı
..... değindi

(Yüklemce değişikliğe uğramış cümleler)

- Romanın sonlarına gelindiğinde sıkıldığını söyledi.
- Şiirleri içerik bakımından yeni, biçim bakımından eski bulduğunu söylüyor.
- Artık onunla bir daha görüşmeyeceğini söyledi.
- Yazarın son eserinin daha çok satacağını vurguladı.

Aşamalı Anlatım:

- Her geçen gün, yıldan yıla, gitgide, yavaş yavaş, gittikçe ...

Anlam olarak olumlu ya da olumsuz olabilir.

- Yağmur gittikçe hızlanıyordu.
- Enflasyon giderek yükseliyor.
- Buğday üretimi yıldan yıla azalıyor.

Gerçekleşmemiş Beklenti:

Beklentinin gerçekleşmediğinin anlatıldığı cümlelerdir. Gerçekleşme ihtimali de yoktur. 'Sanmak' ifadesi sıkça kullanılır. (Cevabı = hayır)

- (-mış, -dı)
- Bu yıl atanacağını düşünmüştük. (atanmamış)
- Bu yıl sınavı kazanırım sanmıştım. (kazanmamış)
- Hafta sonu beni arar zannetmiştim. (aramadı)

Olasılık Anlamı (Tahmin, İhtimal, Olabilirlik):

Bir olayın ya da durumun sonucuyla ilgili olabilirlik bildiren cümlelerdir.

- Belki, sanırım, galiba, -mıştı, -ebilmek, olmalı, herhalde ...

- Ne demek istediğimi anladığını sanıyorum.
- O, şimdi evde ders çalışıyordur.
- Araba kullanmayı babasından öğrenmiş olmalı.
- Yazarın son eserini geç yayımlaması belki bu durumun yüzündendir.
- Yarın Antalya'ya gidebilirim.

NOT: ÖSYM, olasılık cümlesiyle tahmin cümlesini aynı anlamda sormaktadır.

Varsayım Anlamı:

Gerçekte olmayıp geçici bir durum için kabul edilen yargılardır. “ – ki...”

- Diyelim ki, tut ki, farz edelim ki, varsayalım ki, düşünelim, kabul edelim...
- Diyelim ki çağrılanların hepsi geldi.
- Tut ki sınavda on soru yapamadın.
- Bu sınavdan iyi bir puan aldığını düşünelim.
- Farz edelim ki o da buraya geldi.

İkilem Anlamı:

Kararsızlığa düşmektir.

(Yapsak mı acaba)

- Aşağıya tükürsen sakal yukarı tükürsen bıyık...
- Tiyatroya ben de gitsem mi ki acaba...

Küçümseme Anlamı:

Küçümseme, bir varlığın sayılamayan veya ölçülemeyen özelliklerini az görmek, hor görmektir.

- Üç şiir yazmakla şair olduğunu sanıyor.
- Böyle bir romanı ilkokul mezunu babam da yazar.

Azımsama Anlamı:

Azımsama, bir varlığın sayılabilen veya ölçülebilen özelliklerini az görmektir.

- Günde sadece beş saat mi çalışıyorsun?
- Aldığım ücret ev kirasına yetmiyor.
- Bu kادarcık parayla tatile mi çıkılır?

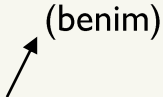
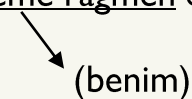
Yakınma Anlamı:

Başkasına dert yanma, şikayet etmedir. Memnun olmama durumudur. Daha genel anlamlıdır.

- En basit işi bile içinden çıkılmaz hale getiriyor.
- Toplum, yapılan haksızlıklara karşı çok duyarsız.
- Bu çocuklar, artık beni hiç dinlemiyor.
- Bu kazılmış yollar artık halkı bezdirdi.

Sitem Anlamı:

Kişinin kendisine söylemidir. Daha özel anlamlıdır.

- Neden böyle yapıyorsun, bir bilsem.
- İnsan, dostunu ayda yılda bir olsa arar kardeşim. (benim)
- O kadar ısrar etmeme rağmen düğünümüze gelmediniz. (benim)
- Artık beni hiç dinlemiyorsun.
- Hani beni bu akşam sinemaya götürecektin.

Kinayeli Söyleyiş:

Hem gerçek hem mecaz anlamlıdır.

- Herkes yanılabilir; aptallar asla.
- Çok çalıştığın, sınavda yaptığın dünya kadar yanlıştan belli.

Öneri Anlamı:

(Tavsiye, öğüt, nasihat, salık verme)

- Yaptığımız çalışmaları bir eleştiri süzgecinden geçirmemiz iyi olur.
- Bu sıkıntıları, insanların düşüncelerini alarak atlatabilirsiniz.
- Böyle bilgileri öğrencilerinize de aktarmanız yararlı olacaktır.
- Bu şiirini daha yalın bir dille yazarsan şiirin daha çok okunacaktır.

Şaşma Anlamı:

Beklenmedik bir durumda hayrete düşmektir.

- Bu işin bu kadar kısa sürede bitirildiğine inanamıyorum!
- Bir Türkçe öğretmeni nasıl olur da böyle bir yanlış yapar!
- Birden karşıma dikilmesin mi?

Beğenme Anlamı (Takdir etme):

Bir eserin, bir kişinin, bir nesnenin hoşumuza gittiğini belirtmektedir. Beğeni tek sözcükle olabileceği gibi cümle şeklinde de olabilir.

- İzlediğimiz oyun hepimizi koltuklarımıza adeta çiviledi.
- Uzun süredir böyle etkileyici bir roman okumamıştım.

Karşısındakine Güven Anlamı:

- O, her güçlüğün üstesinden gelebilecek biridir.
- İnşaatı, zamanında bitirip size teslim edeceğini adım gibi biliyorum.

Özlem Anlamı (Hasret Duyma):

- Nerde o eski bayramlar. (yakınma)
- Annemin yaptığı yemekler burnumda tütüyor.
- Bu sıcaklarda şimdi deniz kıyısında olacaksın...

Kararlılık Anlamı:

Cümlede kararlılık, kesin yargı anlamı belirtmektedir.

- Haksızlıklarla mücadeleye sonuna kadar devam edeceğim.
- Ne olursa olsun onu mutlaka görecekti.

Kaygı Anlamı (Endişe):

Eylemin ya da durumun gerçekleşmesini olumsuz bir duruma bağlamaktır.

- Bu ödülü alamazsa yazmayı bırakır diye korkuyorum.
- Bu kadar gecikmezlerdi, başlarına bir şey gelmiş olmasın!

Kınama (Ayıplama):

- İnsan büyüklerine böyle mi davranır?
- Balkondan halı silmek olur mu?

Hayıflanma:

Yapmadığımız şeyler için hayıflanırız.

- Zamanında bir dil daha öğrenmek varmış. → Öğrenmiş mi? (hayır)
- Gençliğimi doya doya yaşamadım. → Yaşamış mı? (hayır)
- Bu sınava biraz daha çalışsaymışım keşke.
- Günlerin su gibi akıp gittiğini nasıl da fark etmemişiz.

Pişmanlık:

Yaptığımız şeyler için pişman oluruz.

- Keşke seni sevip sana gönül vermeseydim. (sevmiş)
- Dilim tutulsaydı da sana o sözleri söylemeseydim. (söylemiş)

Uyarı Cümleleri (İkaz):

- Hava yağışlı, arabayı dikkatli kullan.
- Kimliğini yanına almayı unutma. (hatırlatma)

Tanım Cümlesi:

Bir varlığın, kavramın ayırt edici özellikleriyle ortaya konulmasıdır. Genellikle ‘-dır, -dir, -demektir, anlamına gelir’ ile biten cümlelerdir. ‘Nedir?’ sorusunun cevabıdır.

- Sanat, yaşamı yüceltme ve daha anlamlı kılma çabasıdır.
- Plan, yazının derli toplu olması için görüş ve düşüncelerin ahenkle sıralanmasıdır.
- Lirik şiir, duyguları ön plana çıkaran şiir türüdür.
- Sanat, hayatı yüceltme ve daha anlamlı kılma çabasıdır.

Yadsıma (İnkâr Etme):

- Bütün bunları ona ben mi söylemişim?
- Seninle olanları başkalarına ben mi anlatmışım?

Kanıksama (Kabullenme = Benimseme = Alışma):

Çok tekrarlanmak sebebiyle etkilemez duruma gelmektir.

- Başıma gelecek hiçbir şey şaşırtmıyor artık beni.
- İnan ki yalanların bu yaşta canımı acıtmıyor artık.
- Şehrin gürültüsüne artık kimse aldırış etmiyordu.

Çıkarım Cümleleri

Bir olaydan veya durumdan bir sonuç elde etmeyi veya bir sonuç çıkarmayı anlatan cümlelerdir.

- Bu sınav çok önemli olmalıydı ki Ahmet üç gündür bu sınava çalışıyor.
- Ülkemizde dünyaca ünlü basketbolcuların yetişmesi basketbolumuzun geleceğinin olduğunu gösteriyor.

Cümlede Anlatım Özellikleri

Açıklık: Bir cümlenin kişi, noktalama ve anlatım yönünden anlaşılır olmasıdır.

- Sınavı kazandığını duyunca çok sevindim. (Bu cümlede anlam açık değildir, çünkü cümlede kimin kazandığı belli değildir. Cümlenin başına onun ve senin kişi zamirlerinin her ikisi de getirilebilir. Cümlenin başına onun veya senin kişi zamirlerinden birini getirirsek anlam açık hale getir.)
- Müdür yardımcısına bir şeyler söyledi. (Bu cümlede de anlam açık değildir, çünkü “Müdür, yardımcısına mı bir şey söylemiş?”; yoksa “O mu müdür yardımcısına bir şey söylemiş?” belli değildir. Müdür sözcüğünden sonra virgül getirirsek anlam açık hale gelir.)

- Ben, kardeşimi annemden çok severim. (Bu cümlede de anlam açık değildir, çünkü cümleden iki anlam çıkmaktadır. 1. Ben, kardeşimi annemi sevdiğimden çok seviyorum. 2. Ben kardeşimi, annemin kardeşimi sevdiğinden daha çok seviyorum. Bu cümleyi “ Ben, kardeşimi annemi sevdiğimden çok severim.” diye düzeltirsek açık hale gelir.)

NOT: Cümlede açıklık ilkesine aykırılık (anlam belirsizliği), bir anlatım bozukluğudur.

Duruluk: Bir cümlenin gereksiz sözcüklerden arındırılmış olmasıdır.

- Güvenlik güçleri, bu olay için önlem ve tedbirlerini almıştı. (Bu cümlede aynı anlama gelen ‘önlem’ ve ‘tedbir’ sözcükleri kullanıldığı için bu cümle duru değildir. Bu iki sözcükten biri atılarak cümle duru hale getirilebilir.)

NOT: Cümlede duruluk ilkesine aykırılık, bir anlatım bozukluğudur.

Yalınlık (Sadelik): Bir cümlelerin süsten, sanattan ve mecazlı anlatımdan uzak olmasıdır.

NOT: Cümlede yalınlık ilkesine aykırılık, bir anlatım bozukluğu değildir. Yalınlık o cümleyi yazan veya söyleyen kişiye veya sanatçıya bağlı bir niteliktir.

- Bütün gece bu olay için bir çocuk gibi gözyaşı döktü. (Bu cümle yalın bir cümle değildir; çünkü ‘çocuk gibi’ denerek benzetme, ‘gözyaşı döktü.’ denerek mecazlı anlatım yapılmıştır. Cümleyi ‘Bütün gece bu olay için ağladı.’ diye söylersek yalın bir cümle olur.)

Özgünlük: Yazarın dil ve anlatım bakımından farklı olması, başkasına benzememesi, kendine özgü olması, orijinal olması, yenilikler yapmasıdır.

NOT: Bir yazar, başka bir yazara öykünürse özgün olmaz; çünkü öykünmek, başkasına özenmek, başkasından ilham almaktır.

Yoğunluk (Derinlik): Bir eserin, düşüncenin her okuyanda farklı bir anlam uyandırmasıdır. Kısacası duygu ve düşünce zenginliğidir. Aynı zamanda özlülüktür. Az sözle çok şey anlatmaktır.

Doğallık: Bir düşüncenin içten, samimi, olduğu gibi aktarılmasıdır.

Evrensellik: Düşünceleriyle tüm insanlığa seslenmeyi başarabilmektir.

Kalıcılık: Bir sanatçının yalnızca yaşadığı çağda değil sonraki yüzyıllarda da yani gelecekte de anılmasıdır, adından söz ettirmesidir.

Tutarlılık: Bir sanatçının düşünce ve davranışlarının, yazdıklarıyla uyuşmasıdır.

Kesin Çıkarılabilecek Yargı

Bu tür sorularda soru kökünde verilen cümlelerden kesin olarak çıkarılabilecek yargı sorulur. Bu sorular çözülürken verilen cümleye hiçbir şekilde yorum katılmamalı, kendi düşüncelerimiz cümleye eklenmemeli ve cümleye ait bir öznel çıkarım yapılmamalıdır. Yalnızca cümlede verilen bilgiler dahilinde bir sonuca varılmalıdır. Bu sonuç, verilen cümleden kesin olarak çıkarılabilecek ve tarafsız yaklaşım sonunda ulaşılabilecek bir sonuç olmalıdır. Cümleden çıkarılabilecek olası sonuçlar cevap olamaz. Yani böyle sorularda cümledeki olasılıklar değil, kesin olanlar cevaptır. Çok bilinen, kesin bir bilgi de olsa cümlede belirtilmeyen bir şey doğru yanıt olamaz. Ayrıca böyle sorularda cümlede geçen 'de, veya, ve' gibi bağlaçlara dikkat edilmelidir; çünkü böyle bağlaçlar cümleden çıkarılabilecek kesin yargıyı doğrudan etkiler.

ÖRNEK

(I) İçimize işlemiş ‘vefasızlık’ duygusuna bir tepki gösterme düşüncesiyle bu kitabı yazdım. (II) Kitabımın başında da özellikle söylediğim gibi, ben bu kitabı ustam Suavi Süalp’le birlikte, mizahımıza yüreğini koymuş bütün mizahçılara adadım. (III) Suavi Süalp bu kitabı çoktan hak etmiş bir mizah dehasıydı. (IV) Ama 1981’de aniden aramızdan ayrılınca ne yazık ki adı da mizahımıza getirdiği yenilikler de unutuldu. (V) İstedim ki onun adını bile duymamış gençler de onu tanısin. (VI) Gerçi bu kitapla ilgileneceklerini pek sanmıyorum ama tarihe sağlam bir belge bırakmak da yeter bana.

Bu parçada konuşan kişiye ilişkin numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, kitabı neden hazırladığını açıklıyor.
- B) II. cümlede, kimi sanatçıların emeğine duyduğu saygıyı gösteriyor.
- C) III. cümlede, söz konusu kişiyi övgü dolu sözlerle tanıtıyor.
- D) IV. cümlede, bir üzüntüsünü dile getiriyor.
- E) VI. cümlede, bir yanlışlığı düzelttiğinden söz ediyor.

KPSS 2009

ÖRNEK

(I) Bu gezi kitabında yazar, yalnızca “Ne yenir, nerede kalınır, nasıl gidilir?” gibi bilinen, pratik bilgilerle yetinmemiş. (II) Gördüğü yerlerle ilgili bilinen doğal güzelliklere de yer vermiş, atlanmaması gereken, nitelikli, detaylı tarihi bilgilere de. (III) Tüm bunlar, kitabın profesyonel düzeydeki alt yapısını oluşturmuş. (IV) Bana göre bu kitabın, öteki gezi kitaplarından ayrılan başka bir özelliği daha var. (V) O da , anlatılan her yere ilişkin olarak dile getirilen insan öyküleri, insani ayrıntılar, küçük öyküler...

Bir kitabın anlatıldığı bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerle ilgili olarak verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, alışılmışın dışında bilgilere yer verildiği belirtilmiştir.
- B) II. cümlede, önceki cümlede belirtilenlerle ilgili bir açıklama yapılmıştır.
- C) III. cümlede, daha önce anlatılanların kitabın değerini belirleyen yönler olduğu söylenmiştir.
- D) IV. cümlede, daha sonra söyleneceklerle ilgili bir giriş yapılmıştır.
- E) V. cümlede, anlatılan pek çok şeyin birbirine benzediği üzerinde durulmuştur.

KPSS 2009

ÖRNEK

(I) Yaşamı boyunca az sayıda şiir yayımlamış bir şairdir. (II) Bu yüzden bazen, tembel bir şair olduğu bile söylenmiştir. (III) Oysa, tembellik gibi görünen durum aslında başka bir şeydir. (IV) Bazen bir şiir üzerinde iki, üç yıl süren titiz bir çalışma... (V) Ta ki aksayan bir yön kalmayınca ve kendisi, şiiri karşısında huzur buluncaya kadar...

Bir şair ve şiirinin anlatıldığı bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, saptama yapılmıştır.
- B) II. cümlede, I. cümlede belirtilenlerle ilgili yoruma yer verilmiştir.
- C) III. cümlede, bir yanılgıdan söz edilmiştir.
- D) IV. cümlede yetersizlik dile getirilmiştir.
- E) V. cümlede, önceki cümleyle ilgili bir açıklama yapılmıştır.

KPSS 2009

ÖRNEK

(I) Sanatçı, bütün yapıtlarında öne sürdüğü görüşleri aracılığıyla “Doğu ve Batı arasında köprü kuruyor.” (II) Ancak onun yapıtları, bunun çok ötesinde bir nitelik taşıyor. (III) En başta insanın içsel çelişkilerini ustaca betimliyor. (IV) Yaşamın karmaşıklığının, çeşitliliğinin yorulmak bilmez bir tanığı bu yapıt. (V) Batı’nın postmodern roman tekniğini ve Doğu’ya özgü geleneksel anlatım biçimlerini bir potada eritiyor. (VI) Herkesi, kendi sorunlarıyla yüz yüze getiriyor.

Bir sanatçının yapıtlarının anlatıldığı bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi “içerik”e ilişkin değildir?

- A) I. B) III. C) IV. D) V. E) VI.

KPSS 2009

ÖRNEK

(I) Yazmada, çocuğa ya da yetişkine göre, diye bir ayrım yok. (II) Her ikisi için belli bir düzeyi tutturmak, anlatımda kimi ölçütleri gözetmek yeterli. (III) Çocuk ya da yetişkin için yazarken yazarın, bu işi eğlenmek amacıyla yaptığını sanmam.(IV) Yazar kullandığı her sözcüğü nice kaygıdan sonra yerine oturtur. (V) Eğlenme bir yana, yazarın, işini yaparken yer yer acılarla kıvrandığını bile söyleyebilirim. (VI) Ne var ki yazısını çocuğa yöneltirken toprağa ilk fidanı diken bir çiftçi gibi daha özenli çalışmanın zorunlu olduğunu bilir; sorumluluk duygusu doruktadır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde, yalnızca çocuklar için kitap yazmanın gerekleri üzerinde durulmuştur?

A) II.

B) III.

C) IV.

D) V.

E) VI.

KPSS 2010

ÖRNEK

(I) Sosyal yönün gelişmişse yazar olamazsın. (II) Bu uğraşı benimsemişsen sosyal yanında bir eksiklik var demektir. (III) Böyle bir eksiklik insanlarla iletişim kurmanı zorlaştırır. (IV) Sen de oturursun tek başına masaya ve iğneyle kuyu kazmaya başlarsın. (V) Bence bu, birçok yazarın karşılaştığı bir durumdur.

Bu parçadaki numaranmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, bir koşuldan söz edilmektedir.
- B) II. cümlede, bir çıkarım yapılmaktadır.
- C) III. cümlede, II. cümlede belirtilenlere bağlı olarak bir sonuca varılmaktadır.
- D) IV. cümlede, bir amaç belirtilmektedir.
- E) V. cümlede, genelleme yapılmaktadır.

KPSS 2010

ÖRNEK

(I) Köyün içinden geçip güneybatı yönünde ilerledik. (II) Yemyeşil bir buğday tarlasının kıyısında dev lahitler çıktı karşımıza. (III) Bir kaya mezarının üstündeki kabartmalardan iki bin yıl öncesinin komutanları, zarif kadınları, şık zenginleri bugüne bakıyordu. (IV) Nekropolis'i geride bırakıp dar ve sarp bir geçitten tarihi kente girdik. (V) Aşağıdaki uçurum ve deniz yönündeki manzara tam anlamıyla soluk kesiciydi.

Bir gezinin anlatıldığı bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, ne tarafa doğru yol aldıkları belirtiliyor.
- B) II. cümlede, geldikleri yer betimleniyor.
- C) III. cümlede, görülenlerle ilgili yorum yapılıyor.
- D) IV. cümlede, yorucu yolları üzerinde duruluyor.
- E) V. cümlede, görülenlerin etkileme gücü yansıtılıyor.

KPSS 2010

ÖRNEK

(I) Düzenli olarak spor yapmaya yeni başlayan kişilerde dokuların sürekli ve aşırı yorulması sonucunda eklem çevresinde ağrılar ve hasarlar görülebilir. (II) Bunlardan en sık görüleni kas ağrılarıdır. (III) Egzersizler, kişinin alışık olduğundan daha zorlayıcı biçimde yapılmışsa genellikle spordan 12-24 saat sonra kas ağrıları ortaya çıkar. (IV) Bu ağrılar için masaj ve buz uygulamak yararlı olur. (V) Ancak, kas ağrıları spordan 3-5 saat sonra başlamışsa, kol ve bacakta şişme ile birlikte ortaya çıkmışsa buz uygulamasına ek olarak ilaç da kullanılması gerekir.

Spor yapılırken ortaya çıkabilecek sorunların anlatıldığı bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, nedeni ve vücudun neresinde görüldüğü belirtiliyor.
- B) II. cümlede, nasıl ortaya çıktığı üzerinde duruluyor.
- C) III. cümlede, neden olan koşul ve başlama zamanı belirtiliyor.
- D) IV. cümlede, giderilmesini sağlayacak önerilerde bulunuyor.
- E) V. cümlede, farklı belirtiler karşısında alınabilecek kimi önlemler açıklanıyor.

KPSS 2010

ÖRNEK

(I) Türü ne olursa olsun, her yazınsal metinde anlatılan, üzerinde durulan, bize iletmeye çalışılan bir şey vardır. (II) Bu, bir olay, durum, gözlem, izlenim, yaşantı ya da bunların hepsi olabilir. (III) Bunlar bir bakıma o metnin konusunu oluşturur. (IV) Ne var ki konu, bir yazınsal metnin değerini belirlemede yeterli bir ölçüt değildir. (V) Okuduğumuz bir öyküde, romanda ya da oyunda, anlatılanlar kadar bunların nasıl anlatıldığı da önemlidir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, yazınsal metinlerin belli bir amaçla yazıldığı belirtilmiştir.
- B) II. cümlede, I. cümlede belirtilenlerle ilgili bir açıklama yapılmıştır.
- C) III. cümlede, II. cümlede belirtilenle ilgili bir adlandırma yapılmıştır.
- D) IV. cümlede, yazınsal metinde konu seçiminin önemi belirtilmiştir.
- E) V. cümlede, karşılaştırma yapılmıştır.

KPSS 2010

ÖRNEK

Aşağıdaki cümlelerden hangisi, ayraç içinde verilenlerle uyuşmamaktadır?

- A) Benim müziğe yaklaşımım, çevremdeki müzisyenlerin çoğunun benimsediği bu akımla örtüşmüyor (karşılaştırma).
- B) Onun hangi albümünü alırsanız alın, niteliksizlikle, özensizlikle ya da düzensizlikle karşılaşmayacağınızdan emin olabilirsiniz (nesnellik).
- C) Ülkemizde yetişmiş piyanistlerin bir kısmı, ilk albümlerinin repertuvarında gösterdikleri başarıyı sonrakilerde gösteremiyor (saptama).
- D) Son albümlerindeki başarısızlıkları, önceki çalışmalarında kazandıkları başarıdan dolayı duydukları aşırı özgüvenden kaynaklanmış olabilir (tahmin).
- E) Türkiye’de dünyaca ünlü piyanistlerin yetişmiş olması, sanatımızın gelecek vadettiğini gösteriyor (çıkartım).

KPSS 2011

ÖRNEK

(I) Bu kitap, ünlü dil bilimcinin dostları, öğrencileri, şair ve yazar arkadaşlarıyla anılarından oluşuyor. (II) Yazılara ek olarak fotoğraflara da yer verilmiş. (III) Bu kitap yazara bir saygı duruşu niteliğinde. (IV) Dil bilimini genç kuşaklara eğlenceli üslubuyla anlatan yazar, bir eğitimci aynı zamanda. (V) Onun bu yapıtı, okuyanların, yazarı her yönüyle tanımlarına olanak sağlıyor.

Bir kitap ve yazarına ilişkin bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, içeriğiyle ilgili bilgi veriliyor.
- B) II. cümlede, kapsamındaki çeşitliliğe değiniliyor.
- C) III. cümlede, taşıdığı anlam açıklanıyor.
- D) IV. cümlede, mesleki durumuyla ilgili bilgi veriliyor.
- E) V. cümlede, farklı bir tutumu üzerinde duruluyor.

KPSS 2011

ÖRNEK

(I) Bebeğiniz bir yaşına yaklaşırken artık yalnızca, annesinin ya da babasının ona okuduğu kitaptaki resimlerle ilgilenmez. (II) Onların söylediklerine de kulak vermeye başlar. (III) Onun kolayca anlayabilmesi için karmaşık olmayan, basit hikayeler seçmelisiniz. (IV) Okuduklarınızı onunla birlikte tekrar etmeye çalışmalısınız. (V) Bu, bebeğin dil ve zeka gelişimi bakımından çok önemlidir.

Bebeklere, annelere ve babalara ilişkin bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, açıklanacak bir değişikliğin ipuçları verilmiştir.
- B) II. cümlede, I. cümlede belirtilenin ne olduğu açıklanmıştır.
- C) III. cümlede, okunacak hikayelerin nitelikleriyle ilgili ölçüt belirtilmiştir.
- D) IV. cümlede, okunanların, bebeğin bildiği sözcüklerden oluşması gerektiği belirtilmiştir.
- E) V. cümlede, IV. cümlede önerilenin yararları dile getirilmiştir.

KPSS 2011

ÖRNEK

(I) Ankara’da köpek balıklarıyla yüzmek ister misiniz? (II) ‘‘Ankara’’, ‘‘köpek balığı’’ ve ‘‘yüzmek’’ sözcükleri ancak bir şakada yan yana gelebilir, deyip ciddiye almamazlık etmeyin bu soruyu. (III) Ankara’da yeni açılan devasa akvaryumdan söz ediyorum. (IV) Türkiye’nin bu en büyük akvaryumunda 12 bin balık yaşıyor. (V) Bugüne kadar balıkla ilişkisi tava ve ızgarayla sınırlı olan Ankaralıları için alışılmadık bir yer...

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I’ncide, merak uyandırılmaya çalışılmıştır.
- B) II’ncide, uyarıda bulunulmuştur.
- C) III’üncüde, açıklama yapılmıştır.
- D) IV’üncüde, kanıtlanabilir veri kullanılmıştır.
- E) V’incide, kesinlik belirtilmiştir.

KPSS 2012

ÖRNEK

(I) Romanlarımda karakterleri oluştururken çok sıkıntı çekerim. (II) Okuyucunun kabulleneceği ve onun belleğinde iz bırakacak kişiler oluşturmak benim için çok önemli. (III) Bu, tarihi bir roman olduğu için karakterlerinin çoğu, bilinen kişiler. (IV) Dolayısıyla benim fazla katkım olmadan sayfalarındaki yerlerini aldılar. (V) Tanınmamış olanlarla yeni oluşturduğlarım ise bilinen karakterlerle boy ölçüşecek kadar canlıdır.

Roman karakterlerinin konu alan bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I'ncide, oluştururken güçlükle karşılaşıldığından söz edilmiştir.
- B) II'ncide, hangi nitelikleri taşımasının amaçlandığı belirtilmiştir.
- C) III'üncüde, söz konusu yapının türü ve kimi özellikleriyle ilgili bilgi verilmiştir.
- D) IV'üncüde, önceki cümlede belirtilen nitelikleri taşıyanların oluşturuluşuyla ilgili açıklama yapılmıştır.
- E) V'incide, sözü edilen yapıttakilerin başka yapıtlardakinden üstün nitelikli olduğuna değinilmiştir.

KPSS 2012

ÖRNEK

(I) Derin bir uykunun ardından gözlerimi açtığımda beliren o ilk görüntüleri hayal meyal hatırlıyorum şimdi. (II) Başımın üstünde asılı duran cebinlik, yatak odasının tahta tavanında dolaşan küçük, sevimli, pembe kertenkeleler, günün ilk ışıkları ile parıldayan Seyhan Irmağı hızla geçip gidiyor gözümün önünden. (III) Yastığımın altına koyduğum, giymeye kıyamadığım yeni iskarpinlerimi şefkatle okşadıktan sonra çoraplarımı ayağıma aceleyle geçirip aşağıya iniyorum. (IV) Kahvaltı masasında reçeller, peynirler ve annemin kızarttığı ekmekler duruyor. (V) Bahçeye açılan kapıdan dışarı çıkıyorum, limon ve mandalina ağaçlarının yeşil serinliğini hissediyorum.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde öznellik söz konusu değildir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

KPSS 2012

ÖRNEK

Venüs ve Dünya, Güneş sisteminde birbirine en çok benzeyen iki gezegendir.

Bu cümleden aşağıdakilerin hangisine kesin olarak ulaşılabilir?

- A) Güneş sisteminde Venüs ve Dünya'dan başka gezegen incelenmemiştir.
- B) Venüs, Dünya'ya yakın mesafede olan gezegenlerden biridir.
- C) Güneş sisteminde birbirine benzeyen başka gezegenler de vardır.
- D) Birbirine en çok benzeyen gezegenler, Güneş sisteminde bulunmaktadır.
- E) Dünya'ya Venüs kadar benzeyen gezegenler, Güneş sisteminin dışındadır.

KPSS 2013

ÖRNEK

Tam tahıl ürünün tüketen bireylerin kalp-damar sorunları yaşama riskinin, tahıl miktarı düşük ürünler tüketenlere göre yaklaşık % 20 oranında daha az olduğu tespit edilmiştir.

Bu cümleden aşağıdakilerin hangisine kesin olarak ulaşılabilir?

- A) Kalp-damar sorunu olanların, tam tahıllı ürünleri tüketmemesi gerekir.
- B) Tam tahıllı ürünlerin sağlık üzerindeki etkisi, diğer ürünlere göre daha düşüktür.
- C) Kalp-damar sorunu yaşama riski % 20 olanlar, tahıl oranı düşük ürünler tüketmelidir.
- D) Tahıl tüketiminin yarattığı en önemli sorun, kalp-damar sağlığında görülmektedir.
- E) Kalp-damar rahatsızlıkları, tüketilen ürünlerdeki tahıl miktarıyla ilişkilidir.

KPSS 2013

ÖRNEK

(I) Ergenlik döneminde kişilerin geçirdiği bunalım veya bocalamalar, meslek seçimini de olumsuz yönde etkiler. (II) Öğretmen olmak isteyen genç, başka bir gün futbolcu olmaya karar verebilir veya çoktan beri doktor olmayı hayal ettiği halde aniden vazgeçip mühendisliğe özenebilir. (III) Kişilerin yaşadığı bu kararsızlık, bunalımlı bir dönemde olmalarının yanında, bu dönemde meslekleri ve kendilerini tam olarak tanıyamamalarından da kaynaklanabilir. (IV) Bu nedenle anne ve babalar, küçük yaştan itibaren çocuklarının ilgi duyduğu, zevk aldığı veya başarılı olduğu alanları belirlemeli; çocuklarını bu alanlara yönlendirmelidir. (V) Güçlü ve zayıf yönleri bilinerek yetiştirilen gençler, yeteneklerine göre meslek seçimi yapabilecek ve daha mutlu olabileceklerdir.

Bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, bir sorunun tespiti yapılmıştır.
- B) II. cümlede, soruna ilişkin örneklerle yer verilmiştir.
- C) III. cümlede sorunun sebepleri verilmiştir.
- D) IV. cümlede, sorunun çözüm yolları sıralanmıştır.
- E) V. cümlede, soruna ilişkin bir ayrıntı dile getirilmiştir.

KPSS 2013